

Khall 23.8.2010 § 196, Liite 1

Toivakan kunnan selviytymisstrategia

1 Johdanto

Syksyllä 2009 päivitettiin Toivakan kunnan strategia mm. valtuustoseminaarikäsittelyn pohjalta. Kunnanhallitus päätti 14.6.2010 172 §:ssä, että kunnalle laaditaan väliaikainen selviytymisstrategia, joka pohjautuu voimassaolevaan strategiaan, mutta keskittyy talouden ohjaamisen kannalta olennaisimpiin asioihin ja yksinkertaistaa voimassa olevaa strategiaa. Päätöksen pohjana oli kunnanhallituksen pyrkimys strategian konkreettiseen jalkauttamiseen käytännön toimintaan. Kunnan strategian voidaan sanoa jääneen ns. yläkäsitteeksi, eikä päivittäisessä päätöksenteossa tai toiminnassa ole kaikilta osin punnittu asioita voimassa olevan strategian valossa.

Kertyneiden alijäämien kattaminen ja käyttötalouden tasapainottaminen vaativat johdonmukaista ja järjestelmällistä päätöksentekoa ja täytäntöönpanoa. Tästä syystä on tärkeää, että toimintaa ohjaava strategia on ajantasainen ja keskittyy kulloisenakin ajanjaksona olennaisimpiin asioihin. Päivitetyn, keskitetyn ja hyvän strategian luomisella kunnanvaltuusto ohjaa koko kunnan toimintaa. Strategiapäivityksen ei tarvitse vaikuttaa kunnan visioon; pitkän tähtäimen tavoite voidaan edelleen säilyttää ennallaan. Selviytymisstrategia on väliaikainen ratkaisu, jolla kunnanvaltuusto ohjaa Toivakan kuntaa kohti vakaamman ja kestäväen talouden aikaa.

Toivakan kunnan visio: *Toivakan kunta on hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä sijaitseva Jyvässeudun verkostokunta, joka tarjoaa viihtyisää ja monimuotoista asumista maaseutuymäristössä sekä tasokkaat perus- ja vapaa-ajan palvelut.*

2 Selviytymisstrategia suunnitelmakaudeksi 2011-2013

2.1 Strategian sisältö ja aikataulu

Kunnan päätöksenteossa tullaan talouden suunnitelmakaudella 2011-2013 noudattamaan tämän asiakirjan mukaista strategiaa. Strategiaa tarkennetaan ensisijaisilla tavoitteilla, joiden toteutumista seurataan. Strategia sisältää myös päätöksentekoa ohjaavat kunnan taloudellisen toimintakyvyn säilyttämisen ja toiminnan kehittämisen näkökulmat. Strategiaa noudatetaan, kunnes kunnanvaltuusto päättää, että olosuhteet ovat muuttuneet siten, että voidaan laatia uusi kunnan toimintaa ohjaava strategia.

Strategian pääkohdat ovat:

1. Taloudellisten voimavarojen huomiointi ja toiminnan kehittäminen
2. kasvuedellytysten luominen.

2.2 Taloudellisten voimavarojen huomiointi ja toiminnan kehittäminen

Suunnitelmakaudella 2011-2013 kaikkea kunnan toimintaa tulee ohjata taloudellisten voimavarojen huomiointi. Erityisesti investointien suunnittelu ja aikatauluttaminen tulee huomioida tarkasti. Vain välttämättömät investoinnit toteutetaan suunnitelmakauden aikana.

Kunnan organisaation jatkuvan kehittämisen ja prosessien uudelleenmäärittelyn tulee olla aktiivista suunnitelmakauden aikana. Johtajuuden ja viestinnän kehittäminen, prosessien virtaviivaistaminen ja erityisesti sähköisten välineiden hyötykäyttö ovat tärkeitä Toivakan kunnan toimintaa kehittäviä seikkoja. Kunnassa tulee myös rohkeasti arvioida nykyistä palvelurakennetta ja kehittää toimintaa taloudellisempaan ja tehokkaampaan suuntaan. Tuotteistamalla kunnan palvelut voidaan verrata tehokkuutta ja kustannuksia vastaavan palvelun ostamiseen ulkopuolelta.

Syksyllä 2010 alkavan sähköisen dokumentinhallinnan projektin hyödyntäminen on otettava laajasti yli hallintokuntien sitovaksi toiminnan tavoitteeksi. Kunnan tämän hetkinen taso paperidokumenttien hallinnassa kuluttaa liikaa työaikaa ja on sinällään tehotonta. Yksittäinen työsuorite, sähköinen tai paperituloste, ei ratkaise kunnan talousvaikeuksia, mutta sähköisen dokumentinhallinnan laaja-alainen hyödyntäminen tuo tehokkuutta ja kokonaisuutena sen vaikutus on voimakkaasti positiivinen niin talouden kuin toiminnallisuudenkin näkökulmasta.

Organisaation toimivuutta voidaan useiden tutkimusten perusteella mitata hyvin yksinkertaisesti: miten tyytyväistä henkilökunta on? Tästä syystä Toivakan kunnassa ei voida unohtaa oman henkilöstön asemaa ja työhyvinvointia. Organisaation johto ei ole ainoa elin, joka pyrkii kehittämään Toivakkaa. Koko henkilöstö alhaalta ylös edustaa toimillaan Toivakan kuntaa ja on siten vastuussa tulevaisuuden Toivakasta. Suunnitelmakauden aikana tulee keskittyä siihen, että tarvittavia säästöjä ei haeta pelkästään henkilöstön supistuksilla, vaan prosesseja tehostamalla ja henkilön tuottavuuden kasvulla. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan mm. avoimella sisäisellä viestinnällä, TYKY-toiminnan keinoin sekä säännöllisin työhyvinvointikyselyin.

2.3 Kasvuedellytysten luominen

Verotulo on kunnan tärkein tulonlähde. Toivakan kunnan viimeaikainen kehitys muuttoliikkeen suhteen on ollut lievästi positiivista. Kunnanvaltuuston aiemmin hyväksymän strategian mukaan väestömäärän lisääminen ja siihen panostaminen ovat olleet tärkeitä toiminnan ohjenuoria. Päätös omakotitalonäyttelyn järjestämisestä Saarisen länsirannalla kesällä 2013 johtaa investointeihin, jotka tukevat viime vuosien päätöksiä ja strategian linjauksia väestömäärän lisäämisestä Toivakassa.

Väestömäärän lisääminen ei saa kuitenkaan olla tavoite, johon pyritään kaikki muut tosiseikat unohtaen. Kunnan taloudellinen toimintakyky ei suunnitelmakauden alussa ole parhaimmillaan ja myös väestömäärän lisäämisessä on otettava huomioon talouden realiteetit. Jo viimeistään taloussuunnitelmakauden ensimmäiselle vuodelle tulee harkita tarkasti kaikkien vapaaehtoisten tukien ja avustusten olemassaoloa. Perusturva valmistelee selvitystä kotihoidontuen kuntalisän kokonaisvaikutuksista. Tämän selvityksen tuloksen on näytävä tulevassa päätöksenteossa. Kunnanhallitus on linjannut 2010 vuoden ajalle, ettei se myönnä lainoja tai anna takauksia kunnan ulkopuolisiin lainoihin.

Kunnan vuokra-asuminen on toiminnaltaan pirstaloitunut. Vuokra-asuminen on järjestetty kunnan tytäryhtiön Kiinteistö Oy Toivakanhakan sekä kunnan oman vuokra-asuntokannan kesken. Tilanteen selkiyttämiseksi on tehtävä toimenpiteitä. Kunnanhallitus ohjaa konsernia ja tulee antamaan talousarviovuotta 2011 koskevat tavoitteensa tytäryhtiölleen. Myös tytäryhtiön hallitus ja toimiva johto odottavat tätä konserniohjausta, sillä selkeän ohjeistuksen valossa on helpompi toimia ja saada aikaan. Tämän hetkinen tilanne vuokra-asuntojen hallinnassa on kestävä, sillä asuntokanta ränsistyy vuosi vuodelta ja asukkaiden tasa-arvoinen kohtelu ei toteudu vuokrien tai asumisolosuhteiden osalta.

Marraskuussa 2010 käyttöönotettava uusi nelostie lyhentää sekä fyysistä että henkistä välimatkaa maakuntakeskukseen Jyväskylään. Valtuuston päätös omakotitalonäyttelyn järjestämiseksi kulkee käsi kädessä uuden nelostien kanssa. Työmatka kaupunkiin tai kaupungista Toivakkaan on entistä turvallisempi ja nopeampi. Toivakan kunnan päättävien elimien on tehtävä tärkeä strateginen valinta sen suhteen, miten nelostien uutta ja vanhaa linjausta hyödynnetään kunnan kaavoitusmonopolilla.

3 Tavoitteet

Strategian ensisijaisina tavoitteina ovat:

1. talouden tasapainon saavuttaminen
2. toiminnan kehittäminen taloudellisiin voimavaroihin sopeuttaen
3. väestömäärän lisääminen ja työpaikkojen luominen
4. henkilöstön työhyvinvointi
5. hyvän kuntaimagon luominen (erityisesti Toivakan OKT-näyttely 2013)
6. yhteistyömahdollisuuksien ja mahdollisten kuntaliitosten selvittäminen

Tavoitteiden saavuttaminen mitataan seuraavilla tulokorteilla:

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Tasapainoinen talous	investointien priorisointi suunnitelmakaudelle, palvelurakenteen uudelleen määrittely,	Kertynyt alijäämä ja tilinpäätös, yksikköhintojen vertailu maakunnan samankokoisten kuntien kesken, velkaantumisaste
Toiminnan kehittäminen taloudellisiin voimavaroihin soopeuttaen	Sähköisten työvälineiden käyttöönotto (mm. Dynasty), mahdollinen ulkoistaminen,	Palvelutason ja kulujen seuranta, eläköityminen/rekrytointi
Väestömäärän lisääminen ja työpaikkojen luominen	Asunto- ja teollisuusrakentamisen kaavoittaminen maankäytön strategiaan sisältyvän kaavoitusohjelman mukaisesti, elinkeino-ohjelman toteuttaminen	uudet asunto- ja teollisuusalueet
Henkilöstön työhyvinvointi	TYKY-toiminnan ylläpito, kehityskeskustelujen säännöllinen järjestäminen, kyselyjen järjestäminen vuosittain, tehokas sisäinen viestintä, kouluttautuminen, työsuojaorganisaation tehostaminen	Sairauspoissaolojen seuraaminen, kyselyjen tulokset, kehityskeskusteluissa ilmenevät seikat
Hyvän kuntaimagon luominen	Avoin viestintä ja tiedottaminen, markkinointi, OKT-näyttelyn järjestäminen	Kyselyjen tulosten seuranta, asukasluvun kehittymisen seuranta
Yhteistyömahdollisuuksien ja mahdollisten kuntaliitosten selvittäminen	tuotteistaminen, ulkoistaminen, neuvottelut mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa, kuntaliitosselvitys	Vertailu ostopalveluiden ja itse tuotettujen palveluiden kustannusten välillä, kuntaliitosselvitykset

4 Yhteenveto

Taloussuunnitelmakaudella 2011-2013 Toivakan kunnassa noudatetaan strategiaa, jonka mukaan kunnan toimintaa ja päätöksentekoa ohjaavat **taloudellisten voimavarojen huomiointi, toiminnan kehittäminen sekä kasvuedellytysten luominen.**

Strategiaa noudatetaan kunnes kunnanvaltuusto päättää, että strategiaa voidaan laajentaa. Luonnollista on, ettei muita aiemmin hyväksytyin strategian tärkeitä asioita unohdeta, mutta taloudellisen kriisin keskellä on tärkeää, että noudatettava strategia on yksinkertainen, koska tällöin siihen voidaan päätöksenteossa konkreettisesti tukeutua.

Tämän strategian pohjalta valmistellaan TA 2011 ja suunnitelmavuosien 2012 ja 2013 suunnitteluohje. Ohje hyväksytään kunnanvaltuustossa ja sen pohjalta hallintokunnat laativat omat talousarvionsa ja suunnitelmansa.